

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๔/๒๕๕๓

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (นายพิเชต สุนทรพิพิธ) ได้ส่งเรื่อง ขอสั่งคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ข้อ ๖ ทวิ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ความว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจวินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่” เป็นการตัดสิทธิผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ โดยเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญ

จากหนังสือของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และคำร้องของ นางพรทิพย์ ธนศรีวิเศษชัยสรูปความได้ว่า นางพรทิพย์ ธนศรีวิเศษชัย (ผู้ร้อง) ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดอุดรธานี โดยในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศไม่รับรองผลการเลือกตั้งของผู้ร้องทั้ง ๆ ที่ผู้ร้องได้รับคะแนนในลำดับที่ต้องได้รับการเลือกตั้ง และในการจัดการเลือกตั้งครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓ คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้ประกาศไม่รับรองผลการเลือกตั้งของผู้ร้องอีกเช่นกัน และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาครั้งที่สามในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ และได้ตัดสิทธิผู้ร้องไม่ให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งอีก โดยการออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๖ ข้อ ๖ ทวิ ดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้ผู้ร้องไม่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า ระเบียบดังกล่าวขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งนี้ เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๗ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและ

ไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ” เป็นบทกฎหมายที่บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า การตัดสิทธิไม่ให้ผู้สมัครรายใดมิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดเท่านั้น ซึ่งได้แก่ มาตรา ๑๒๕ มาตรา ๑๒๖ รวมทั้งมาตรา ๑๒๔ ที่ให้นำมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ มาใช้ด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือกฎหมายอื่นใดมิได้กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการตัดสิทธิผู้สมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งครั้งให้ถือว่ามิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่ อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๗) เป็นเพียงให้อำนาจในการกำหนดขั้นตอน กระบวนการต่างๆ เพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยเท่านั้น มิใช่ให้อำนาจในการออกกระเปียบดังกล่าวได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ร้องเห็นว่าการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งออกกระเปียบดังกล่าวเป็นกรณีการออกกระเปียบที่ขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยขัดแย้งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบดังกล่าวที่คณะกรรมการการเลือกตั้งตราขึ้นนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้บัญญัติในเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไว้ในมาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๒๖ รวมทั้งมาตรา ๑๒๔ ที่ให้นำมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม ประกอบกับบทบัญญัติมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ได้บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ” ดังนั้น การพิจารณาถึงความเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจึงน่าจะพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาถึงกรณีที่เกี่ยวข้องกับการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พบว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติในเรื่องการเพิกถอนสิทธิดังกล่าวตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยไม่ปรากฏว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือกฎหมายอื่นใด

ได้ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการตัดสิทธิผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้น การที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกระเบียบว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้ง ใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ น่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อนึ่ง การออกระเบียบดังกล่าวของคณะกรรมการ การเลือกตั้งนั้นได้ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในหมู่มหาชน จึงสมควรที่จะได้มีข้อยุติ เป็นบรรทัดฐาน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ครั้งต่อไป อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา จึงเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีมติโดยเสียงส่วนใหญ่ (๑๒ : ๑) ให้รับเรื่องไว้เพื่อวินิจฉัยต่อไป ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘

พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่จะวินิจฉัยตามคำร้องของผู้ร้องและผู้ตรวจการแผ่นดินของ รัฐสภาว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการ เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ “ข้อ ๖ ทวิ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจ วินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการ เลือกตั้งใหม่อีก” เป็นระเบียบที่ออกโดยขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๕ มาตรา ๑๒๖ และมาตรา ๑๒๔ ที่ให้นำมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลมหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นเบื้องต้นก็คือคำว่า “การเลือกตั้งใหม่อีก” ที่ปรากฏอยู่ในประโยคสุดท้ายของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อ ๖ ทวิ ดังกล่าวนั้นเป็น การเลือกตั้งตามความหมายในมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

มาตรา ๘๖ บัญญัติว่า “เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแล้วให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินห้าวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิก วุฒิสภาใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน”

จะเห็นว่า คำว่า “การเลือกตั้งใหม่อีก” ในระเบียบข้อ ๖ ทวิ นั้น เป็นการเลือกตั้งที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดขึ้นใหม่ภายหลังจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ใช้อำนาจตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๔) คือ สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่ง หรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไป โดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นการเลือกตั้งที่ต่อเนื่องมาจากการเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๘๖ ดังกล่าว ดังนั้นการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔๕ (๔) อาจมีมากกว่าหนึ่งครั้งก็ได้ และไม่มีการปฏิบัติตาม มาตรา ๘๖ คือ ไม่มีการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแต่ประการใด เพราะเป็นการเลือกตั้งใหม่ ที่เกิดขึ้นจากการทุจริตหรือมีการฝ่าฝืนกฎหมายของผู้สมัครบางคน เมื่อไม่มีการรับสมัครใหม่ก็ไม่มี ความจำเป็นต้องนำความในมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ฯ และมาตรา ๑๒๕ มาตรา ๑๒๖ และมาตรา ๑๒๔ ที่ให้นำมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ มาใช้บังคับ โดยอนุโลมของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาใช้บังคับตามที่ผู้ร้องได้กล่าวอ้างถึง

ประเด็นต่อไปที่ต้องพิจารณาคือ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่แล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีพฤติกรรมทุจริตดังกล่าวจะมีสิทธิเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อไปอีกหรือไม่ ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวมีสิทธิเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต่อไปและประกาศผลการเลือกตั้งออกมาว่าผู้สมัครดังกล่าวได้รับเลือกตั้งอีกเป็นครั้งที่สอง ทำการ สอบสวนแล้วปรากฏว่ามีการทุจริตอีก จึงจำเป็นต้องสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่อีกเป็นครั้งที่สาม และเป็น ปัญหาเช่นเดียวกันนี้ซ้ำอีกต่อไปเรื่อยๆ ซึ่งเกิดขึ้นแล้วในทางปฏิบัติอันทำให้รัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้งไปกว่า ๒,๐๐๐ ล้านบาท และเสียเวลาไปหลายเดือน การเลือกตั้งก็ยังไม่เสร็จสิ้นลง เพราะยังไม่ได้สมาชิกวุฒิสภาครบ ๒๐๐ คน คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้กำหนดระเบียบ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯ ข้อ ๖ ทวิ เพื่อแก้ไขและเป็นการป้องกันปัญหาดังกล่าว

ประเด็นต่อไปก็คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกระเบียบดังกล่าวได้หรือไม่ คณะกรรมการ การเลือกตั้งออกระเบียบดังกล่าวโดยอ้างถึงมาตรา ๑๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๗) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้ง หนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ตาม หลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด” ซึ่งสอดคล้องเหมือนกันกับรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๔๕ (๔) และมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ฯ บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งถูกคัดค้านนั้นสิ้นสุดลงนับตั้งแต่วันที่คำสั่ง...” ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯ ข้อ ๖ ทวิ กำหนดว่า “... ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่อีก” ในเมื่อมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ต้องมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสิ้นสุดลงได้ตามระเบียบ ข้อ ๖ ทวิ ด้วยอย่างแน่นอน ทั้งนี้เพราะรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๗ (๒) และวรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ...

(๒) ปราบกฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใดๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำลงไป ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

.....

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการโดยพลัน” ซึ่งได้ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้อย่างชัดเจนอยู่แล้ว

ดังนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๗ (๒) และวรรคสอง สั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงได้ เช่นเดียวกันกับมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่อีกได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครเพราะผู้สมัครยังคงมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ฯ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๘๗ รวมทั้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๒๖ ในครั้งใหม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำชี้แจงของผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (รศ. ดร. กมลชัย รัตนสกววงศ์ กับคณะ) ได้กล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า เมื่อผู้สมัครได้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้สมัครกลับไปใช้สิทธิของตนโดยไม่สุจริต กรณีเช่นนี้ผู้สมัครจึงไม่น่าจะอ้างสิทธิตามรัฐธรรมนูญเพื่อคุ้มครองในการใช้สิทธิที่ไม่สุจริตของตนได้ ผู้ชี้แจงได้กล่าวต่อไปว่า ระเบียบ ข้อ ๖ ทวิ ออกโดยอาศัยอำนาจรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๖) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๗) จึงไม่ถือว่าเป็นระเบียบที่มีผลไปเพิกถอน

สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งครั้งนี้ยังไม่เสร็จสิ้นลง เช่น กติกาการเล่น กีฬาฟุตบอลที่ให้อำนาจกรรมการสามารถให้ใบเหลืองและใบแดงแก่ผู้เล่นที่เล่นผิดกติกา และไล่ออกจากการแข่งขันในครั้งนั้นได้ แม้มหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงทางด้านเสรีภาพและมีบุคลากรที่เป็น นักสิทธิมนุษยชนอยู่มากมาย แต่ก็ยังไม่มีผู้ใดคัดค้านให้ยกเลิกข้อบังคับเกี่ยวกับการสอบไล่ที่กำหนดให้ นักศึกษาที่ทุจริตในห้องสอบถูกลงโทษตั้งแต่ปรับให้สอบตกในวิชาที่มีการทุจริตไปจนถึงการตัดสิทธิสอบ ระยะเวลาหนึ่ง การพักการศึกษาหนึ่งถึงสองภาคการศึกษา และสูงสุดคือไล่ออกจากทะเบียนนักศึกษา หรือไล่ออกจากมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพราะทุกคนเข้าใจดีว่าข้อบังคับนี้เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ป้องกัน ไม่ให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยสำเร็จออกไปโกงประเทศชาติ เพราะความเห็นแก่ประโยชน์ของตนเอง มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม จึงเกรงว่าเมื่อมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญออกไปว่าระเบียบ ข้อ ๖ ทวิ ขัดกับรัฐธรรมนูญในวันข้างหน้าจะมีคนร้องเช่นเดียวกันว่า ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยดังกล่าวขัดกับ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ บ้าง และถ้าไม่มีข้อบังคับในเรื่องนี้แล้วความเรียบร้อยภายในห้องสอบไล่ คงจะมีเหลืออยู่น้อยมาก

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่างๆ เป็นเครื่องมือในการ รักษาความสงบเรียบร้อย ความยุติธรรม และความเสมอภาคในสังคม โดยทุกคนจะต้องเคารพและ ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวอย่างเคร่งครัดต่อเนื่องตลอด ๒๔ ชั่วโมง ผู้ใดฝ่าฝืนย่อมต้องได้รับโทษ เป็นที่ทราบโดยทั่วไปเช่นกันว่าสังคมไทยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายต่างๆ อยู่อย่าง มากมายที่ทันสมัยและก้าวหน้าพอสมควร แต่การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายของคนไทยยังหย่อนยานอยู่ อย่างมากเพราะมีการหลบหลีกละเว้นกันอย่างกว้างขวาง มีการใช้ทั้งอำนาจ อิทธิพลและกำลังที่ผิดกฎหมาย เพื่อแสวงหาผลประโยชน์กันอย่างแพร่หลาย เป็นผลให้ความยุติธรรมลดน้อยถอยไปทุกขณะซึ่งเป็นอุปสรรค พื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้ในอนาคต ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อ ๖ ทวิ เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะช่วยทำให้การปฏิบัติตามกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญ ให้มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาการเมืองไทยให้บรรลุผลสำเร็จตามความต้องการของคนไทยที่รักใน ความเป็นประชาธิปไตยและมีรัฐบาลที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งได้มาอย่างลำบากยากยิ่งต้องสูญเสียทั้งเลือดเนื้อและชีวิต ดังนั้น ความมุ่งหมายและผลที่คาดจะได้รับ ของรัฐธรรมนูญจึงมีความสำคัญและคุณค่ามากกว่าสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สาที่จะเข้ามารับใช้ ประชาชนและประเทศชาติ บางคนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่เพราะมี หลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ากระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ ประกอบกับ

มาตรา ๕๐ ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓ ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจในการแก้ไขปัญหานี้ได้ สภาพของการเลือกตั้งจะต้องมีความสับสนวุ่นวาย มีการฝ่าฝืนกฎหมายและปราศจากความยุติธรรม เหมือนกับการเล่นกีฬาฟุตบอลที่ไม่มีกรรมการ หรือการสอบไล่ที่ไม่มีอาจารย์และเจ้าหน้าที่ควบคุม ผลที่ตามมาจากการกระทำดังกล่าวย่อมหมายถึงการทำลายความยุติธรรม และโอกาสจะให้เห็นความเป็นประชาธิปไตยที่มี good governance ได้ในสังคมไทยและคงต้องคอยต่อไปอีกนานหรืออาจเป็นไปได้เลย

การสั่งให้มีการเลือกตั้งครั้งใหม่นี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๕ (๔) โดยมีได้มีการใช้ มาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ประการใด จึงไม่มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาใหม่ การเลือกตั้งครั้งใหม่นี้มีสาเหตุมาจากการทุจริตของผู้สมัครบางคน คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๗ (๒) วรรคสอง และมาตรา ๑๔๕ (๓) (๔) และ (๖) และมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการออกระเบียบ ข้อ ๖ ทวิ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญอันสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้ที่มุ่งเน้นให้มีจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการเมืองไทยให้เป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง “การมอบสิทธิเสรีภาพให้กับผู้ที่ไม่เห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้รับรังแต่จะก่อให้เกิดผลเสียหายและปัญหาให้กับสังคมโดยรวม”

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖ ทวิ ความว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจวินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่อีก” เป็นระเบียบที่ออกมาโดยไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ มาตรา ๑๒๖ และมาตรา ๑๒๔ ที่ให้นำมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลมด้วย

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ